

ה יִבְרַךְ יְהוָה וְהוֹדָה מְצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶּ; ו וְרָאָה בָנִים
לְבָנָיִךְ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

זוהר תהלים

עָלִינוּהָ. וְשָׁלְמָה אָמַר, (משלי ב) הַעֲזֹבֵת
אֲלוֹף נְעוּרֶיהָ וְאֵת בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שְׁכַחָה.
מֵה זֶה בְּרִית אֱלֹהֶיהָ? אֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא
בְּרִית וְהִיא הַתְּקַשְׁרָה בּוֹ, בְּגִלְל כֶּךָ בִּירְכָתִי
בֵּיתְךָ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, קָלְלָה תָבֵא עַל
אוֹתוֹ אִישׁ שֶׁמִּשְׁאִיר אֶת אִשְׁתּוֹ לְהִרְאוֹת
עִם שְׁעֵרוֹת רֹאשָׁה בַּחוּץ, וְזֶה אֶחָד מֵאוֹתָם
צְנִיעוּת שֶׁל הַבַּיִת. וְאִשָּׁה שֶׁמוֹצִיאָה
מִשְׁעֵרוֹת רֹאשָׁה הַחוּצָה לְהַתְתַּקֵּן בּוֹ,
גוֹרְמֵת עֵנִי לְבַיִת, וְגוֹרְמֵת לְבָנֶיהָ שְׁלֹא
יִחְשְׁבוּ בְּדוֹר, וְגוֹרְמֵת דָּבָר אַחֵר שֶׁשׁוּרָה
בְּבַיִת. מִי גֵרָם זֶה? אֹתוֹ שֶׁעַר שֶׁנִּקְרָא
מִרֹאשָׁה הַחוּצָה. וְמֵה בְּבַיִת כֶּךָ - כָּל שֶׁכֶּן
בְּשׁוֹק, וְכָל שֶׁכֶּן חֲצִיפוֹת אַחֲרָת. וּמִשׁוֹם
זֶה, אֶשְׁתָּךְ כִּגְפָן פְּרִיָה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ.

עָלִינוּ, וְתָמִיד נִמְצָאת בּוֹ חֲשִׁיבוֹת יְתָרָה עַל
שְׂאָר הָאֵילָנוֹת - כֶּךָ בְּנִיָּה יַעֲלוּ בְּחֲשִׁיבוֹת
עַל שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא
שְׁבַעֲלָה מִתְבָּרֵךְ כָּל: בְּבִרְכוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה,
בְּבִרְכוֹת שְׁלֹמֶטָה, בְּעֶשֶׂר, בְּבָנִים וּבְבָנֵי
בָנִים. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (ס) הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר
יִרְאֵה ה'. וְכַתּוּב, יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה
בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶּ וְרָאָה בָנִים
לְבָנָיִךְ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. (ישראל הוֹקֵן הַקְּדוּשׁ).

יִבְרַךְ ה' - מְזָכּוֹר, וְיִשְׁמְרֵךְ - מְשֻׁמּוֹר

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְגו' (קכח, ה): [זוהר בראשית
9' ויחי (97 רמח):] פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים
קכח) יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם
וְגו'. יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים
בְּרָכוֹת לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וְהוּא כּוֹלֵל כָּל
הַבְּרָכוֹת וְנוֹתֵן לָהֶן. וְאַחֵר כֶּךָ וְרָאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם, לְהִרְאוֹת שְׁכָל הַבְּרָכוֹת בְּאוֹת
מְזָכָר וְנִקְבָּה. כִּמוֹ זֶה (במדבר ו) יִבְרַךְ ה'
וְיִשְׁמְרֵךְ: יִבְרַךְ ה' - מְזָכָר, וְיִשְׁמְרֵךְ -
מְנַקְבָּה. יִבְרַךְ ה' - מְזָכּוֹר, וְיִשְׁמְרֵךְ -
מְשֻׁמּוֹר, וְהַכָּל דָּבָר אֶחָד, מִשׁוֹם שֶׁמִּשְׁנִיָּהֶם
יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת. וְעַל זֶה, אִישׁ
אֶשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרַךְ אֹתָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁעַר רֹאשׁ הָאִשָּׁה
שֶׁמִּתְגַּלְּהָ, גוֹרֵם לְשַׁעַר אַחֵר
לְהַתְגַּלּוֹת וּלְפָגֵם אוֹתָהּ. מִשׁוֹם כֶּךָ צְרִיכָה
אִשָּׁה שֶׁאֶפְלוּ קוֹרוֹת בֵּיתָה לֹא יִירָאוּ שְׁעָרָה
אַחַת מִרֹאשָׁה, וְכָל שֶׁכֶּן בַּחוּץ. בֹּא רָאָה,
כִּמוֹ שֶׁבְּזָכָר הַשַּׁעַר הוּא חֲמֵרַת הַכָּל - כֶּךָ
גַּם לְנִקְבָּה. צֹא וְרָאָה כִּמָּה פָּגֵם גוֹרֵם אוֹתוֹ
שֶׁעַר הָאִשָּׁה: גוֹרֵם לְמַעַלָּה וְגוֹרֵם לְמַטָּה,
גוֹרֵם לְבַעֲלָהּ לְהַתְקַלֵּל, גוֹרֵם עֵנִי, וְגוֹרֵם
דָּבָר אַחֵר בְּבַיִת, גוֹרֵם שֶׁתְּסַלֵּק חֲשִׁיבוֹת
מִבְּנִיָּה. הִרְחַמְנָנוּ יִצְיָלְנוּ מִחֲצִיפוֹתָן. וְעַל כֶּךָ
צְרִיכָה אִשָּׁה לְהַתְּכַסּוֹת בְּזוּיוֹת בֵּיתָה. וְאִם
עוֹשָׂה כֶּךָ, מֵה כְּתוּב? (תהלים קכח) בְּנִיָּךְ
כְּשֶׁתִּלִּי זִיתִים. מֵה זֶה כְּשֶׁתִּלִּי זִיתִים? מֵה
זִית זֶה, בֵּין בְּסִתּוֹ בֵּין בְּקִיץ לֹא אוֹבְדִים

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן, שְׁהָרִי מִשֵּׁם יוֹצְאוֹת
בְּרָכוֹת לְכָל

יִבְרַךְ ה' מְצִיּוֹן וְגו' (קכח, ה): [זוהר 9'
ויקרא (97 טז):] רַבִּי אֶלְעָזָר הֵיךָ
הוֹלֵךְ בְּדָרְךָ. מִצָּא אֶת רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר

— זוהר תהלים —

זְהוּ שְׁכָתוּב, כִּי שָׁם צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּמְשׁוּם כֶּךָ, יְבָרְכֶךָ ה'
 מִצִּיּוֹן, שֶׁהָרִי מְשֹׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְכָל.
 וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם, שְׁבִגְלָל צִיּוֹן
 יְרוּשָׁלַיִם מִתְּבָרְכָת. שְׁכִיּוֹן שְׁצִיּוֹן הַתְּמִלָּא
 בְּבָרְכוֹת, אֲזִי יְרוּשָׁלַיִם מִתְּבָרְכָת, וְנִמְצְאִים
 בָּהּ רַחֲמִים. וּכְשִׁירוּשָׁלַיִם מִתְּבָרְכָת, כָּל
 הָעַם מִתְּבָרֵךְ. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, שְׁלֹא תִרְאֶה
 קִשְׁתַּת בְּיָמֶיךָ כְּמוֹ לְאֹבִיךָ. וְעַל זֶה – וּרְאֶה
 בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּרְאֶה בְּנִים
 לְבָנֶיךָ, יְרָאֵי חֹטָא, חֲסִידִים, קְדוֹשִׁים. אֲזִי –
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מִה זֶה שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל? אֵלֶּא כְּמִי שְׁאוֹמֵר: שְׁלוֹם עַל רֹאשׁ
 הַמֶּלֶךְ, שְׁלֹא יִחְסַר כָּל. כֶּךָ שְׁלוֹם עַל
 יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנֵי שְׁצַדִּיקִים יִמְצְאוּ בְּעוֹלָם.

שְׁהִיָּה בָּא. גְּעָה חֲמוּרוֹ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֲס,
 וּדְאֵי בְּמִשְׁקַל (בְּקוּל) שְׁמַחַת הַחֲמוּר אֲנִי
 רוֹאֶה שְׁפָנִים חֲדָשׁוֹת יִמְצְאוּ פֹה. כִּיּוֹן
 שְׁיִצְאָ מֵאַחַר עֲנֹפֵי הָהָר, רְאָה אֶת רַבִּי
 אֶלְעָזָר שְׁהִיָּה בָּא. אָמַר, וּדְאֵי מִשְׁקַל (קוּל)
 הַשְּׁמַחָה נִשְׁלָם. יָרַד רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלָיו
 וְנִשְׁקָ לוֹ. אָמַר לוֹ, אִם צוּרַת הַדְּרֹךְ הָאֶחָת
 אֵלֶיךָ, גִּלְךָ וְנִתְחַבֵּר כְּאַחַד. וְאִם לֹא, קַח
 אֶת דְּרֹכְךָ וְלֶךְ. אָמַר לוֹ, וְדֵי שְׁכַנְגְדֹךְ אֲנִי
 הוֹלֵךְ, כִּיּוֹן שְׁמַצְאֵתִי אוֹתְךָ, אֵלֶיךָ אֲחַרֶיךָ
 וְנִתְחַבֵּר כְּאַחַד.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֲס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ
 ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֶה בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ ה'
 מִצִּיּוֹן, מִה הַטַּעַם מִצִּיּוֹן? מְשׁוּם שֶׁהָרִי
 מְשֹׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת לְהַשְׁתַּתֵּף (לְהַמְצִיא).

קכט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרוּנֵי מְנַעֲוֵרֵי יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל: ב רַבַּת צְרוּנֵי מְנַעֲוֵרֵי גַם לֹא יִכְלֹו לִי: ג עַל גְּבֵי חַרְשׁוֹ חַרְשִׁים הֶאָרִיכוּ (למענותם) לְמַעֲנֵיתֶם: ד יְהוָה צְדִיק קָצִין עֲבוֹת רְשָׁעִים: ה יִכְשׁוּ וְיִפְגְּוּ אַחֲזֹר כֹּל שְׁנֵאֵי צִיּוֹן: ו יִהְיוּ כְּחֵצֵי נִגְוֹת שֶׁקָּדְמַת שְׁלֹף יִבֶּשׁ: ז שְׁלֹא מִלֵּא כִפּוֹ קוֹצֵר וְחֻצְנוֹ מַעְמֵר: ח וְלֹא אָמְרוּ הַעֲבָרִים בְּרַבַּת יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה:

שימוש תהלים

לדבר מצוה

רבת צרוני מנעורי (קכט, א): שימוש תהלים לפרק קכט] טוב לאמרו בכל יום לדבר מצוה.

זוהר תהלים

הושיעם^{סד} אבל מושיעם לא כתוב אלא הושיעם, הושיעם מקודם לזה במה שהוא נזדמן לסבול עמהם באותה צרה, ובוא וראה שבכל זמן שישראל הם בגלות גם השכינה עמהם בגלות, והרי ביארו כן בהכתוב (דברים ל) וש"ב ה' אלהיך את שבותך ורחמך וגו'. דבר אחר, ומלאך פניו הושיעם, זו השכינה שהיא עמהם בגלות, ולבעבור שהשכינה עמהם, הקב"ה זוכר אותם להטיב להם ולהוציאם מן הגלות^{סה} שנאמר (שמות ו) ואזכר את בריתי, בתחלה, ואחר כך ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי... ועתיד הקב"ה להכריז בכל העולם ולהשמיע קול לאמר (ישעי' ס) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

בכל זמן שישראל הם בגלות גם השכינה עמהם בגלות

רַבַּת צְרוּנֵי מְנַעֲוֵרֵי גַם לֹא יִכְלֹו לִי (קכט, ב):

[ח"א (דף קכ: זוהר תורה). פתח רבי יהודה

ואמר (ישעי' ס) בכל צרתם לו צר ומלאך פניו הושיעם וגו', בוא וראה בכל צרתם של ישראל כאשר נזדמן להם צרות כתוב לא באל"ף וקרי בוא"ו, לפי שהקב"ה עמהם בצרה, לא באל"ף מרמז על מקום עליון יותר^{סז}, אע"ג שאין במקום ההוא רוגז וצער, מגיע שמה למעלה צרת ישראל, לא באל"ף כמו שכתוב הוא עשנו ולא אנחנו, כתוב באל"ף וקרי בוא"ו, ומלאך פניו הושיעם, והלא הוא עמהם באותה צרה ואתה אומר

זיו הזוהר

שהושיעם בלשון עבר משמעותו שהושיעם מקודם ומכבר במה שמלאך פניו הסכים להגלות עם ישראל, והשכינה מגינה עליהם בגלות והיא תגאל עמהם: קסה. לפי פירוש זה אין הושיעם מוסב עלמלאך פניו שהיא השכינה אלא שמוסב על הקב"ה היינו התפארת בעלה דמטרוניתא, כי לבעבור השכינה שהיא שורה בישראל בתורת משכן יזכור הקב"ה את עמו ישראל להטיבם בגלות ולהוציאם מן הגלות יחד עם השכינה, ומשמעות הכתוב הוא שמלאך פניו של הקב"ה הוא סבת הישועה של הגאולה:

קסג. פי' כי לא באל"ף מורה על מקום גבוה שאין לנו השגה שם, ויש מפרשים המכיוון כמו לאל"ף, והיינו שהענין נוגע עד ראשית הכל, והרי זה כמו בהפסוק ולא אנחנו, רצה לומר לאל"ף אנחנו ואל לשר מן השרים, כי סוף מעשה במחשבה תחלה כידוע שכל עיקר בריאת עולם הזה היה בשביל ישראל שיקבלו התורה, ובעבור זה נקראים בנים למקום: קסד. קשיא ליה דמלאך פניו היינו השכינה הקדושה, וכיון שהיא עם ישראל בגלות איך תושיע, הלא אין חבוש מתיר עצמו וכל שכן לאחרים, ומתריך